

ГОВОР ЗА КОМЕМОРАЦИЈУ

Проф. Др Димитрија Тјапкина

Поштована професорко Соња, поштовани Владимире, Никола, Ана и Јелена, поштовани декане, уважени академици, цењени сарадници проф. Тјапкина, драги професори и колеге, имам велику част и изузетно задовољство да кажем неколико речи о животу, раду и постигнућима проф. др Димитрија Тјапкина.

Ипак, пре говора о радном ангажовању и обимном научном делу професора Тјапкина и личном погледу на његову личност, живот и дело, имам изузетну потребу да прочитам извод из кратког говора који сам био спремио за сахрану професора Тјапкина, говор који нисам прочитао због урођене стидљивости, коју у тим тренуцима није могло да надјача научено самопоуздање.

Опростите ми на овој неконвенционалности, којој је главни и једини разлог велико поштовање које сам гајио и гајим према професору Тјапкину и његовом делу.

Напустио нас је проф. др Димитрије Тјапкин, прва виолина Катедре за микроелектронику и техничку физику у дугом низу година, зачетник физичке електронике полупроводника и покретач развоја микроелектронике, чије се име ценило и поштовало не само у бившој Југославији, већ далеко од граница наше земље. Био је човек огромне енергије, импресивне и блиставе биографије: декан, продекан, заменик директора, главни ЕТРАН-а, високопоштовани МИЕЛ-а, шеф Катедре, шеф Одсека...

У дугу и богату каријеру стао је велики број научних радова, уредништава зборника, написаних књига, предавања широм Југославије.

У орману на факултету могли сте видети на стотине одбрањених дипломских и магистарских радова и докторских дисертација којима је био ментор или

учесник у комисији. Испод његовог чекића изашло је неколико чланова Српске академије наука и уметности и велики број истакнутих научника и универзитетских професора.

А сада ћу вас упознати са импозантном биографијом професора Тјапкина.

Димитрије Тјапкин рођен је у Пећи 1926. године од оца Аркадија и мајке Вере Иванов. У Пећи је завршио и гимназију 1945. године. Дипломирао је и докторирао на Електротехничком факултету, а усавршавао се на Физичко-техничком институту у Брауншвајгу 1956, АН институту у Пољској и престижној Thomsonовој лабораторији у Паризу 1956. и 1960., у време када је од открића биполарног транзистора протекла само једна деценија.

Заједно са ангажовањем на факултету био је ангажован у развоју домаће привреде, развојних и истраживачких лабораторија, што се у оно време, време прогреса и напретка послератне Југославије, очекивало од универзитетског професора. Тако је под његовим руководством и доминантним доприносом у Србији зачета област физичке електронике полупроводника. У оквиру ове области са сарадницима зачео је или изузетно утицао на развој микроелектронике, физике наноструктура и полупроводничких технологија у Србији. Пуном снагом и виспреношћу, провео је све ове области кроз инфантилни период и довео их до пуног развоја. Због тога је Електротехнички факултет био изузетно поштовано место у свим наведеним областима у Југославији, а добијени резултати истраживачког рада су често били у фокусу интересовања светских истраживача. На овај начин проф. Тјапкин је дао огроман допринос развоју наше науке, развијајући при томе са својим сарадницима школу која је била препознатљива на светском нивоу.

Професор Тјапкин је био аутор или коаутор преко 200 научних и стручних радова од чега су многи публиковани у најреномиранијим међународним

часописима из области којима се бавио. Његови радови су цитирани више стотина пута од стране других аутора. При томе истиче се неколико радова са различитим темама: о утицају напрезања на транзисторе, о капацитивности рп прелаза, о одређивању произвољног профила допирања рп споја, о квантизацији електричним пољем у инверзним слојевима и други.

Професора Тјапкина памтимо и као активног учесника и организатора бројних научних и стручних, како домаћих, тако и међународних скупова, саветовања и симпозијума. Био је високопоштован на конференцији ЕТРАН-а, чији је био један од оснивача и на чијим је свим конференцијама учествовао док га је здравље служило. За почасног члана ЕТРАН-а изабран је 1997. године.

Написао је самостално или са сарадницима 8 универзитетских уџбеника. Био је ментор 18 докторских дисертација, 39 магистарских теза и преко 200 дипломских радова. Увео је многе у научноистраживачки рад и усмерио их ка доминантним правцима истраживања и интересовања у свету. Био је увек спреман да помогне и представљао је чврст ослонац за све своје сараднике. У свему што је радио проф. Тјапкин се несебично трошио, зарад његових дипломаца и шире заједнице. Био је професор и ментор спреман да засуче рукаве када је било потребно. Импоновало је бити његов ђак. Скоро сви докторанти проф. Тјапкина су у својој даљој каријери формирали сопствене истраживачке групе и постигли светски вредне успехе у истраживању и универзитетској настави. Усудићу се да кажем: понос је био уз наслов дисертације додати **ментор: проф. др Димитрије Тјапкин.**

Да би илустровали допринос проф. Тјапкина развоју науке у областима којима се бавио и да би схватили његову величину и допринос развоју научног подмлатка, навешћу имена његових сарадника који су обележили српску науку друге половине 20. века. Најпре, један од најближих сарадника професора Тјапкина био је академик проф. др Зоран Поповић, потпредседник Српске академије наука и ументости. Због службених обавеза професор Поповић је спречен да

присуствује комеморацији и замолио ме је да пренесем извињење породици професора Тјапкина и овом скупу. Други, или можда први, најближи сарадник професора Тјапкина био је академик проф. др Зоран Ђурић, са којим је публикувао велики број међународних радова високог нивоа, међу којима је неколико који су зачели области истраживања у нашој земљи, као што је физика наноструктура. Сигуран сам да би професори Ђурић и Поповић могли много више да кажу о проф. Тјапкину од мене. Али они нису једини. Ту су и академик проф. др Нинослав Стојадиновић, проф. др Мића Смиљанић, који ће Вам касније и подробније говорити о сарадњи са проф. Тјапкином, проф. др Зоран Иконић, проф. др Милан Јевтић, проф. др Милош Живанов, проф. др Зоран Д. Поповић и многи други. Са факултета, споменимо посебно покојног проф. др Рифата Рамовића и проф. др Витомира Милановића, који су врло успешно сарађивали са проф. Тјапкином дужи низ година.

Био је члан редакционих одбора неколико научних часописа. 1974. године постао је дописни члан Европске академије наука, уметности и књижевности, а редовни члан Академије инжењерских наука Србије 1998. године. За свој рад добио је многа признања. Међу њима су Седмојулска награда 1963. године, Орден рада са црвеном заставом и Октобарска награда града Београда за 1991. годину.

Ја сам га изузетно поштовао и ценио његово знање, научне резултате и надасве његов карактер. Професор Тјапкин је био добар човек. То сте могли видети и чути из сваког његовог дела, коментара и покрета. Чиста и непатворена руска душа, пуна топлине и људскости. Достојанствен, а истовремено непосредан и отворен, имао је велики број пријатеља. Велики оптимиста ведрог духа, ширио је огромну позитивну енергију, тако потребну да би се напредовало у послу. Био је честит човек, са изузетним осећајем за правду и правичност, на ползу и честу испомоћ својим сарадницима и колегама. Био је изузетно духовит, познат по бројним шалама, анегдотама и досеткама.

Код проф. Тјапкина сам дипломирао, добио понуду да се запослим на факултету, на шта сам прво рекао не. Али он се није дао збунити говорећи мудре речи: "Хајте Милане, размислите још недељу дана, па ми се јавите". И када ипак прихватих понуду рече, све са руковањем: "Сада смо склопили посао. Видите зашта нам је требало време од недељу дана, да не постане да".

Ми га на факултету нисмо заборавили и нећемо никада. Мени ће недостајати његов шеретски осмех и карактеристичан одговор на питање нас млађих "Како сте професоре?" "Не тако добро као Ви колега."

Рођен је на Ђурђевдан, а данас на дан Андреја Првозваног, првог Христовог апостола, имамо посебну прилику да се још једном присетимо професора Тјапкина, његовог дела и достигнућа. Саучествујемо у болу његове породице и најмилијих. Претпостављам да им неће бити лако. **Претпостављам и да ће негде у мислима понекад блеснути жута коса са предавања из студентских дана одмах после рата у овом истом амфитеатру.** Треба се, међутим, сетити да нам Бог није дао време да га узалуд трошимо и да се човек цени по делима, која надмашују физичко постојање. А по томе, проф. Тјапкин је горостас Електротехничког факултета, човек за кога би у пуном смислу могло да се каже Његошево *Имао се рашта родити.*

Имати таквог човека за професора, ментора, сарадника, колегу и пријатеља била је велика привилегија.

Вечна Вам слава и хвала, драги професоре.

Београд, 13.12.2016.

Др Милан Тадић, р. проф.

Електротехнички факултет, Београд